

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

31 Tangitur hic quòd contineant offerre vole[n]tes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

nichzi, anathema sit. Similiter quia 2, quod ab Apostolis traditum est, canon tenet antiquus; placuit, ut per omnes Dominicas, & per omnes dies Pasche usque ad Pentecosten, non prosternant se in oratione causa humilitatis; sed recto vultu ad Dominum fungantur orationis officio, quia in his diebus gaudium resurrectionis Domini celebramus. Sic quis etiam non pro abstinentia, sed pro execratione esucarum à carne abstinet, placuit sancto concilio ut pragruerit, & sic, si vult abstinerere, abstineat. Si autem spernit, ita ut olera cocta cum carnibus non degulset, iste non obediens, nec susceptionem hæresis se removens, deponatur, de ordine clericatus.

1 ¶ Presbyter] Sequatur, vel diaconus. *Que sublati sunt, quoniam absumt à plerisque manuscriptis, & originali: Caterius Buehardus, & Ivo similium canonem citant ex concilio Thronensi, atque ita habent. Si quis propter publicam penitentiam à sacerdote acceptam, aut pro aliqua necessitate. In aliquo Gratiani manuscriptis est: si quis propter publicam penitentiam, à sacerdote acceptam absque aliqua necessitate, & c. que optima videtur lectio. Nam in c. 18. concilii Gangrensis, unde hoc videtur Martinus transmissit, nulla presbyteri fit mentio, sed univere pronuntiat, ut sup. ead. c. si quis tangam. Si quis autem aliquam necessitate, videtur hoc importata ex cap. 19. eiusdem concilii. Neque vero presbyteri huiusmodi penitentia more laicorum imponitur, c. illud, cum sequitur dist. 50. & c. in vesp. nec enim. 2. dist. Sed quando in gravissima crimina publice incurrit, deponitur peregrinari iubentur, c. si quis sacerdos, q. 1. c. sacerdos, de pan. dist. 8.*

2 ¶ Similiter quia] Hoc sumptum est ex canone ultimo concilii Nivani.

3 ¶ Non prosternant] In codice Lucensi regio legitur: non prosternant, sed erecto vultu ad Dominum fungantur orationis officio.

4 ¶ Si quis etiam] Hoc sumptum est ex concilio Ancyran. c. 13. al. 14. & in eo mentio fit presbyteri, ac diaconi.

DISTINCTIO XXXI.

1 ¶ Tempus quoque quia nondum 1, erat institutum, ut sacerdotes continentiam servarent.

¶ Nondum] Quod ait hic Gratianus, fuisse tempus, quo nondum erat institutum, ut sacerdotes continentiam servarent, in subdicens (Nam & in sacerdotum nomine interdum comprehenduntur, valet, idem sacerdoti nomen, atque in sacris constitutus, ut 7. ad titium dist. 33. notatur, in gl. 1. que fit. Qui per peccatum) locus habere potest. Fuit enim tempus, cum subdicationi in aliquibus provinciis, ut in Sicilia, continentia legibus non adstringebatur: quod Gregorius loci, qui solus ad hanc rem confirmandam proximo à Gratiano citabitur, manifestè protulit. Diaconatum & presbyterium in Latina ecclesia nunquam licuisset uxoribus, quas ante sacros ordines duxerant, nisi, ex canonibus, qui post primum in hac causa dist. 31. citantur, & alii multos, præsertim epistol. 2. Syriaci ad Himerium Tarraconensem, clare demonstratur.

C. I. ¶ Qui castitatem non promissit, ab uxore sua separari non cogatur. Unde Gregorius scribit Petro subdiano Sicilia. dist. 1. epist. 42.

¶ Nte d. triennium subdiaconi omnium ecclesiarum Sicilia prohibiti fuerant, ut more Romana ecclesie nullatenus suis uxoribus miscerentur. Quod mihi durum, atque incompetens videtur, ut qui usum ejusdem continentiam non invenit, neque castitatem ante promissit, compellatur à sua uxore separari, atque per hoc

a al. quinquagesima. b abest vix ista ab origine. c Ibid. cap. 1. d Panorm. lib. 3. cap. 92. Poly. l. 4. tit. 31.

(quod abest) deterius cadat. Unde a videtur mihi, ut à presentie die episcopi omnibus dicitur, ut nullum subdiaconum facere præsumant, nisi qui se victurum castè promiserit, quatenus præterita mala 1. qui per propositum mentis appetita non sunt, violenter non exigantur, & futura caute caveantur. ¶ Qui vero post eandem prohibitionem, quæ ante triennium facta est, continentiam cum suis uxoribus continere noluerint, atque renuerant, sunt, & ut in bono suo b permanent exhortandi. ¶ Eos autem, qui post prohibitionem factam se à suis uxoribus continere noluerint, ad sacrum ordinem nolunt promoveri: quia nullus debet ad ministerium altaris accedere, nisi cujus castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata.

1 ¶ Mala] Vox ista abest à Polycarpo, & aliquo vetustu Gratiani codicibus.

2 pars. Causa vero huius institutionis munditia sacerdotalis fuit, ut liberè civitatis diebus orationi possint vacare. Si enim (ut c. Paulus ait) ab uxoribus est cessandum, ut expediat orationi vacemus, ministri, utique altaris, quibus quotidiana necessitas orandi incumbit, nunquam conjugali officio vacare permittuntur.

C. II. ¶ Sacerdotibus semper castitas observanda præcipitur. Unde Beda in comment. super Lucam, ad cap. 1. ait.

Sacerdotibus d. ut semper altari queant assistere, semper ab uxoribus continendum, semper castitas observanda præcipitur.

C. III. ¶ Qui divinis sacramentis inseruiunt, continentiam esse oportet.

¶ Item in concilio Carthaginensi 11. cap. 2. Episcopos, presbyteros, & diaconos ita placuit (ut decet sacros antistes, ac Dei sacerdotes) nec non & levitas, vel qui sacramentis divinis inserviunt, continentiam esse in omnibus.

C. IIII. ¶ Sacerdotes, & Levitæ cum uxoribus suis misceri non debent. Item Innocentius 1. Vilius Ratumus, episcopo, epist. 2. cap. 9.

Tenere s. debet omnino ecclesia, ut sacerdotes, & Levitæ cum uxoribus suis non miscerentur, quia ministerii quotidiani necessitatibus occupantur. Scriptum est enim, Esandis estote, quem ego sanctus sum, Dominus Deus vestrus. Nam si prius temporibus anno vicis suæ de templo Dei sacerdotes non dicebantur, sicut de Zacharia legitur (h) nec domum suam omnino tangebant, quibus utique propter sobolis successorem, uxoris usus fuerat relaxatus, quia i. ex alia tribu, & præterquam ex femine Aaron, ad sacerdotium nullus accedere præcipiebatur. & quanto magis hi sacerdotes, vel Levitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est, nec præterit dies, qua vel à sacrificiis divinis, vel à baptismatis officio vacent.

C. V. PALEA.

Nam i. sicut i. Paulus ad Corinthios m. scribit, dicens, [Abstinetes vos ad tempus, ut vacetis orationi.] & hoc utique laicis præcipitur, multo magis sacerdotes, quibus orandi, & sacrificandi iuge sacrificium n. est, semper debebunt ab huiusmodi consortio abstinerere.

¶ Nam sicut] Hæc palea in duobus Vaticanis (in quibus sicut reperitur) est conjuncta cum superiori capite, quoniam

a Sup. distinct. 28. c. Nullum. b fit] orig. c. 1. Corinth. 7. d Panorm. lib. 3. cap. 92. e 7. dist. 84. c. cum in præterito. Panorm. lib. 3. cap. 91. f Raba pe. cap. 29. Durch. lib. 2. cap. 116. Ang. lib. 7. cap. 134. Ivo part. 6. cap. 94. & cap. 194. Panorm. lib. 3. c. 44. g Levit. 11. h Luc. 1. i Numer. 11. k al. præceptum fuerat. l Ibidem continentiam. Ang. lib. 7. cap. 92. m 1. Cor. 7. n al. officium.

admodum etiam in epistola Innocentii: & legitur. Nam si Paulus. Sed non est uxoratus, quam uxor est in unum caput.

C. VI. § Siquis ab uxore sua abstinet, ad sacrificia admittatur.

Item Eusebius Thebano episcopo, epist. 3. c. 4. Os 1 ad a sacrificia fas sit admitti, qui vel cum uxore non exercet carnale officium.

1. § Los. Apud Innocentium, & 7. distinct. 32. cap. Propofuit, ubi hoc idem est repetitum, legitur, neque eos ad sacrificia fas sit admitti, qui exercent vel cum uxore carnale confortium.

C. VII. § Sacerdotes, cui est semper orandum, matrimonio semper est cavendum.

Item Hieronymus contra Iovinianum, lib. 7.

Si iustus, & quicumque fidelis orare non potest, nisi careat officio conjugali, sacerdoti, cui semper pro populo offerenda sunt sacrificia, semper orandum est: si semper orandum est, ergo semper matrimonio cavendum.

Quod autem Manichaeorum causa de conjugio i sacerdotum illud supradictum sit, ex Gangrensi concilio apparet, in quo cap. 1. sic statutum legitur.

1. § De conjugio. Sequentem canonem Gratianus refringit ad conjugia sacerdotum, cum tamen in eo dicitur, ut illi, qui uxorem nuptias vituperant, nec uolent aliquem Christianum etiam laicum, libera optant dare. Nec sicut carnis proprie contra Manichaeos, sed contra quendam Eusebium, qui hunc errorem cum alio multo in Armenia disseminauerat. Est autem caput hoc idem cum capite, si quis nuptias, sup. dist. 30. sed ex abscissione.

C. VIII. § Anathematizati, qui nuptias vituperant.

Si quis vituperat nuptias, & dormientem cum uxorioso fidelem, ac religionem detestatur, aut culpabilem estimat, uelut, quae regnum Dei introire non possit, anathema sit.

C. IX. § De eodem.

Item ex eodem, cap. 4. § 9.

Quicumque ad uirginitatem custodiens, aut continentia studens, uel ut horretens nuptias, nec propter hoc, quod bonum, & sanctum est, nomen uirginitatis assumit, anathema sit.

3. pars. Dicitur et aliter intelligi illud, quod in canone Apostolorum legitur, uel si sit sensu caput: [si quis docet sacerdotem uxorem suam contemneret, non quam uxorem in sacerdotio accepit, sed quam, dicitur ad hunc esse laicum, uel in monasterio ordinibus constitutus, sibi caput dicit, cum qua uirginitatem professus est, cum ad sacros ordines ascenderet, quam nullus debet contemneret, hoc est, ab animo, & cura sua abdicare, quae necessaria praesentat.

C. X. § Ministris altaris cum episcopis, & presbyteris eadem est lex communis. Trobatur haec interpretatio auctoritate Leonis Papae, qui epist. 94. cap. 3. scribit Rustico Narbonensi episcopo ait.

Ex continentia eodem est altaris ministris, quae episcopis, atque presbyteris: qui cum essent laici, siue leutores, licite & uxorem ducere, & filios procreare poterant, sed cum ad praedictos pervenerunt gradus, & coepit eis non licere, quod licuit. Unde, ut de carnalibus spiritalis conjugium, oportet eos nec dimittere uxores, & quae non habeant, sic habere, quo & salva sit charitas, & cessent opera nuptiarum.

a 7. dist. 32. c. propofuit. Panorm. lib. 3. cap. 95. b Panorm. lib. 3. cap. 96. c sup. dist. 30. c. si quis nuptias. sup. dist. 30. c. si quis uel uirginitatem ex alia uisione. Burch. lib. 3. cap. 94. 1. 2. c. 29. d sup. dist. 21. c. si quis. Burch. lib. 3. c. 114. Aug. 1. 2. c. 157. e 6. c. 204. Poly. 1. 2. c. 130. p. 6. c. 6. Panorm. 1. 3. c. 96. g 1. 2. c. 7. § si quis uel uirginitatem.

C. XI. § Episcopus, uel presbyter uxorem propriam a cura sua non abiciat.

Item Leo IX. i contra epistolam Nicetae Abbatis.

Omnia a confitemur non licere episcopo, presbytero, diacono, subdiacono propriam uxorem causa religionis abdicere: cura sua, scilicet, ut ei uictum, & vestitum largiatur; non ut cum illa ex more carnaliter jaceat. Sic & sanctos Apostolos legitimus episcopo, beato Paulo Apostolo & dicente: [Nunquid non habemus 2. potestatem mulierem fororem circumducendi, sicut fratres Domini, & Cephas?] Unde insipiens, quia non dixit [nunquid non habemus potestatem fororem mulierem amplectendi?] sed [circumducendi] scilicet ut de mercede predicationis sustentaretur ab eis: nec tamen foret deinceps inter eos carnale conjugium.

1. § Leo IX. Habetur in responsione Humberti ad libellum Nicetae presbyteri, & monachi aduersus Litanos editum: quare respofitionem, cum nomine Leonis IX. cuius erat legatus, scripsit. potest uelle nomine ipsius citari, sicut multa ex Emedii libro nomine Synmachii citata inueniuntur, sup. dist. 2. c. concilia. & 7. 40. dist. c. non nos. & 21. dist. c. nemo recte. s. quae. 4. cap. nonno. & 9. 4. 3. aliorum. At sup. dist. 22. nomine Nicolai citatur caput, omnes, quod habetur in oratione Petri Damiani.

2. § Nunquid non habemus? Varie sunt huius loci interpretationes, quod inter alios B. Hieronymus in 1. libro contra Iovinianum offendit.

Item & illud Gregorii [Presbyter quidam] quod requiret, dist. 1. cap. penult. § Ut igitur ex his auctoritatibus apparet, sacerdoti uxorem, quae in laicali habitu, uel in monasterio ordinibus constituit sibi & uirginitate copularum, necessaria ministrare, delata uero reddere non ualent.

4. pars. § Sed obicitur illud Tripertitix historiz, libro 2. cap. 14.

C. XII. § Dissuasit Paphnutius Nicetae synodus non constitui, quod presbyteri cum suis uxoribus non dormirent.

Nicetae synodus corrigere uolens hominum uitam in ecclesiis commorantium, posuit leges, quas canones uocamus in quorum tractatu uidebatur aliquibus introducere legem, ut episcopi, presbyteri, diaconi, & subdiaconi cum conjugibus, quas ante consecrationem duxerant, non dormirent. Surgens autem in medio Paphnutius confessor contradixit, honorabilis confessus nuptias, & castitatem esse dicens, cum propria conjugum concubitu, suffragio concilio, ne talem poneret legem, grauem esse afferens causam, quae in ipsis, aut eorum conjugibus occasio fornicationis existeret. Et haec quidem Paphnutius (licet nuptiarum esset inexpertus) exposuit. synodusque laudauit sententiam eius; & nihil ex hac parte fanciuit: sed hoc in uniuersum uoluntate, non in necessitate dimisit.

1. § Et subdiaconi. In aliquot uetustis codicibus, & in originali sacris non sunt ista uoces. Sozomenus tamen libro 1. cap. 22. habet tam Graeci, quam in Latina uetere, & noua uersione, ut etiam Nicephorus.

C. XIII. § Non in perpetuum, sed tempore oblationis a complexu suorum uxorum sacerdos abstinetur.

Item Synodus sexta, cap. 15. lib. 3. c. 19.

Quoniam i in d Romani ordine canonis esse cognouimus traditum, eos qui ordinati sunt diaconi, uel presbyteri, debere confiteri, quod iam suis non copulantur uxoribus; nos antiquum sequentes canonem Apostolicum diligentia, & constitutiones, sacrorum uirorum legales nuptias amodo ualere uolumus, nullo

a Panorm. libro 3. cap. 115. b 1. Corinth. 9. c Panorm. libro 3. cap. 85. d Panorm. lib. 3. cap. 86. e ordinandi, sed oblationem non est mutatum.

